**četvrtak, 10. listopada 2019.**

P9_TA(2019)0030

# Genetski modificirani kukuruz MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 te genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju, triju ili četiriju pojedinačnih promjena MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 i DAS-40278-9

**Rezolucija Europskog parlamenta od 10. listopada 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobrenju za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 te genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju, triju ili četiriju pojedinačnih promjena MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 i DAS-40278-9, sastoje se ili su proizvedeni od njih, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D062827 /02 – 2019/2829(RSP))**

(2021/C 202/05)

*Europski parlament*,

— uzimajući u obzir Nacrt provedbene odluke Komisije o odobrenju za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 te genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju, triju ili četiriju pojedinačnih promjena MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 i DAS-40278-9, sastoje se ili su proizvedeni od njih, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D062827),

— uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. o genetski modificiranoj hrani i hrani za životinje ([1]), a posebno njezin članak 7. stavak 3. i članak 19. stavak 3.,

— uzimajući u obzir glasovanje Stalnog odbora za lanac prehrane i zdravlje životinja iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003, koje je održano 12. srpnja 2019. i na kojem nije doneseno nikakvo mišljenje, te glasovanje Žalbenog odbora od 16. rujna 2019., na kojem ponovno nije doneseno mišljenje,

— uzimajući u obzir članke 11. i 13. Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije ([2]),

— uzimajući u obzir mišljenje Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) usvojeno 28. studenog 2018. i objavljeno 14. siječnja 2019. ([3]),

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije u kojima se protivi odobravanju genetski modificiranih organizama ([4]),

— uzimajući u obzir prijedlog rezolucije Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane,

— uzimajući u obzir članak 112. stavke 2. i 3. Poslovnika,

A. budući da je 6. veljače 2013. Dow AgroSciences Europe, u ime poduzeća Dow AgroSciences LLC, podnio zahtjev nacionalnom nadležnom tijelu Nizozemske (dalje u tekstu „zahtjev") tražeći odobrenje za stavljanje na tržište hrane, sastojaka hrane i hrane za životinje koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 (dalje u tekstu „višestruko genetski modificiran kukuruz"), sastoje se ili su proizvedeni od njega, u skladu s člancima 5. i 17. Uredbe (EZ) br. 1829/2003; budući da je taj zahtjev također obuhvaćao stavljanje na tržište proizvoda koji sadrže višestruko genetski modificiran kukuruz ili se sastoje od njega za druge namjene osim uporabe u hrani i hrani za životinje, no ne i za uzgoj;

([1]) SL L 268, 18.10.2003., str. 1.
([2]) SL L 55, 28.2.2011., str. 13.
([3]) Znanstveno mišljenje o procjeni genetski modificiranog kukuruza MON 89034 x 1507 x MON 88017 x 59122 x DAS-40278-9 i potkombinacija neovisno o njihovu porijeklu za uporabu u hrani i hrani za životinje, uvoz i preradu u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 (zahtjev EFSA-GMO-NL-2013-113), *EFSA Journal* 2019.; 17(1):5521, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2019.5521
([4]) U svojem osmom sazivu Europski parlament donio je 36 rezolucija u kojima je izraženo protivljenje odobrenju genetski modificiranih organizama.

B. budući da je zahtjev obuhvaćao stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju, sastoje se ili su proizvedeni od 25 potkombinacija pojedinačnih transformacija koje čine višestruko genetski modificiran kukuruz; budući da je 11 tih potkombinacija već odobreno ([5]); budući da je preostalih 14 potkombinacija, uz višestruko genetski modificiran kukuruz, obuhvaćeno Nacrtom provedbene odluke Komisije;

C. budući da je EFSA 28. studenog 2018. donijela pozitivno mišljenje u skladu s člancima 6. i 18. Uredbe (EZ) br. 1829/2003, koja je objavljena 14. siječnja 2019. ([6]);

D. budući da je višestruko genetski modificiran kukuruz dobiven križanjem pet genetskih promjena kukuruza i da je otporan na herbicide koji sadrže glufosinat, glifosat i herbicid 2,4-D te da proizvodi šest insekticidnih proteina (Bt-proteine ili Cry-proteine): Cry1A.105, Cry2Ab2, Cry1F i CryBb1, koji su toksični za neke ličnike iz reda Lepidoptera, te Cry34Ab1 i Cry25Ab1, koji su toksični za neke ličinke iz reda Coleoptera ([7]);

***Primjedbe država članica***

E. budući da su države članice tijekom tromjesečnog razdoblja savjetovanja ([8]) EFSA-i dostavile brojne ključne primjedbe te da nije moguće donijeti konačnu odluku (posebno u vezi s hranom) u vezi s dugoročnim reproduktivnim ili razvojnim učincima predmetne hrane i/ili hrane za životinje, da su potrebne dodatne informacije prije nego što se može dovršiti procjena rizika, da analiza sastava ukazuje na neusklađenost između višestruko genetski modificiranog kukuruza i njegova konvencionalnog ekvivalenta te da se stoga ne može zajamčiti sigurnost, da je plan praćenja stanja okoliša nakon stavljanja na tržište nedovoljan te da je potrebno više istraživanja o biološkoj ulozi i aktivnostima Cry-proteina u pogledu sisavaca prije nego što se oni mogu smatrati sigurnima;

F. budući da podnositelj zahtjeva nije podnio podatke iz ispitivanja za 14 trenutno neodobrenih potkombinacija višestruko genetski modificiranog kukuruza ([9]); budući da se višestruke promjene ne smiju odobravati bez temeljite procjene podataka iz ispitivanja za svaku od potkombinacija;

***Komplementarni herbicidi***

G. budući da niz studija ukazuje na to da genetski modificirani usjevi otporni na herbicide dovode do veće uporabe tih herbicida ([10]); budući da se, kao posljedica navedenog, očekuje da će višestruko genetski modificiran kukuruz biti izložen i višim i ponovljenim dozama glufosinata, glifosata i herbicida 2,4-D, što bi moglo dovesti do većih količina njihovih ostataka pri žetvi;

H. budući da u okviru koordiniranog višegodišnjeg programa kontrola Unije (za 2020., 2021. i 2022.) države članice nisu obvezne mjeriti razine ostataka glifosata, glufosinata i herbicida 2,4-D u uvezenom kukuruzu ([11]); budući da se ne može isključiti mogućnost da će višestruko genetski modificirani kukuruz ili proizvodi dobiveni od njega za korištenje u hrani i hrani za životinje premašiti maksimalne razine ostataka koje je propisala Unija i koje su uvedene kako bi se zaštitilo zdravlje potrošača;

---

([5]) 1507 x 59122, odobreno Provedbenom odlukom Komisije (EU) 2018/1110; MON 89034 × MON 88017, odobreno Provedbenom odlukom Komisije (EU) 2018/2046; i MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122, MON 89034 × 1507 × MON 88017, MON 89034 × 1507 × 59122, MON 89034 × MON 88017 × 59122, 1507 × MON 88017 × 59122, MON 89034 × 1507, MON 89034 × 59122, 1507 × MON 88017, MON 88017 × 59122, odobreno Provedbenom odlukom Komisije 2013/650/EU.

([6]) Znanstveno mišljenje o procjeni genetski modificiranog kukuruza MON 89034 x 1507 x MON 88017 x 59122 x DAS-40278-9 i potkombinacija neovisno o njihovu porijeklu za uporabu u hrani i hrani za životinje, uvoz i preradu u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 (zahtjev EFSA-GMO-NL-2013-113), EFSA Journal 2019.; 17(1):5521, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2019.5521

([7]) Vidi mišljenje EFSA-e, str. 10. – 11.

([8]) Prilog G, Primjedbe država članica http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/questionLoader?question=EFSA-Q-2013-00210

([9]) Vidi mišljenje EFSA-e, str. 4.

([10]) Vidi, na primjer, Bonny S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact” („Genetski modificirani usjevi, korov i herbicidi: pregled stanja i učinci”, *Environmental Management*, 2016., 57(1): 31. – 48., https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738 i Benbrook, C.M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years”(„Učinak genetski modificiranih usjeva na korištenje pesticida u SAD-u: prvih 16 godina”), *Environmental Sciences Europe*, 2012., 24(24), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24

([11]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/533 od 28. ožujka 2019. o koordiniranom višegodišnjem programu kontrole Unije za 2020., 2021. i 2022. za osiguranje sukladnosti s maksimalnim razinama ostataka pesticida i ocjenu izloženosti potrošača ostacima pesticida u i na hrani biljnog i životinjskog podrijetla (SL L 88, 29.3.2019., str. 28.).

**četvrtak, 10. listopada 2019.**

I. budući da na pitanja o karcinogenosti glifosata i dalje nema jasnog odgovora; budući da je EFSA u studenom 2015. zaključila da glifosat vjerojatno nije kancerogen; budući da je, s druge strane, Međunarodna agencija za istraživanje raka Svjetske zdravstvene organizacije 2015. klasificirala glifosat kao vjerojatno karcinogen za ljude;

J. budući da, prema EFSA-i, nisu dostupni toksikološki podaci na temelju kojih bi se mogla provesti procjena rizika za potrošače za nekoliko proizvoda razgradnje glifosata relevantnih za genetski modificirane usjeve otporne na glifosat ([12]);

K. budući da način na koji genetski modificirane biljke razgrađuju komplementarne herbicide, kao i sastav, a time i toksičnost proizvoda razgradnje („metaboliti"), mogu ovisiti o samoj genetskoj modifikaciji; budući da je prema EFSA-i to zaista i točno ako se kao komplementarni herbicid koristi glifosat ([13]);

L. budući da se glufosinat klasificira kao tvar koja je toksična za reproduktivno zdravlje (kategorija 1B) i stoga je obuhvaćen kriterijima za isključivanje navedenima u Uredbi (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ([14]); budući da je odobrenje za upotrebu glufosinata u Uniji isteklo 31. srpnja 2018. ([15]);

M. budući da je u okviru neovisnog istraživanja izražena zabrinutost u vezi s rizikom povezanim s aktivnom sastojkom herbicida 2,4-D kada je riječ o razvoju zametka, urođenim manama i endokrinom disrupcijom;

N. budući da se u nedavno objavljenom članku čiji je autor stručnjak uključen u razvoj genetski modificiranih biljaka dovodi u pitanje sigurnost genetski modificiranih usjeva otpornih na 2,4-D zbog njegove razgradnje u citotoksični proizvod 2,4-diklorfenol (2,4-DCP) ([16]);

***Bt-proteini***

O. budući da brojne studije pokazuju da su opaženi neželjeni popratni učinci koji mogu utjecati na imunološki sustav slijedom određenih uvjeta izloženosti Bt-proteinima i da neki Bt-proteini mogu djelovati kao adjuvansi ([17]), što znači da mogu povećati alergena svojstva drugih proteina s kojima dolaze u kontakt;

P. budući da se u mišljenju manjine koje je član EFSA-ina povjerenstva za genetski modificirane organizme donio u procesu ocjene sličnog ali različitog višestruko genetski modificiranog kukuruza i njegovih potkombinacija navodi da, iako neželjeni učinci na imunološki sustav nisu utvrđeni ni u jednoj primjeni u kojoj se izražavaju Bt-proteini, „nije ih se moglo opaziti u toksikološkim istraživanjima […] koja se trenutačno preporučuju i provode za procjenu sigurnosti genetski modificiranih biljaka u EFSA-i jer ona ne obuhvaćaju odgovarajuća testiranja u tu svrhu"; ([18]);

---

([12]) Zaključak EFSA-e o stručnom pregledu procjene rizika od pesticida s aktivnom tvari glifosatom, *EFSA Journal*, 2015.; 13(11):4302, str. 3. https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4302

([13]) EFSA-ina revizija postojećih maksimalnih razina ostataka glifosata u skladu s člankom 12. Uredbe (EZ) br. 396/2005, 17. svibnja 2018., str. 12., https://www.efsa.europa.eu/fr/efsajournal/pub/5263

([14]) Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ (SL L 309, 24.11.2009., str. 1.).

([15]) https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/public/?event=activesubstance.detail&language=EN&selectedID=1436

([16]) Lurquin, P.F., „Production of a toxic metabolite in 2, 4-D-resistant GM crop plants" („Proizvodnja toksičnog metabolita u genetski modificiranim usjevima koji su otporni na herbicid 2,4-D"), *3 Biotech*, 2016., 6(1): 1. – 4. https://link.springer.com/article/10.1007/s13205-016-0387-9#CR25

([17]) Vidi pregled Rubio Infante, N. & Moreno-Fierros, L., „An overview of the safety and biological effects of Bacillus thuringiensis Cry toxins in mammals" („Pregled sigurnosti i bioloških učinaka Cry-toksina Bacillus thuringiensis kod sisavaca"), *Journal of Applied Toxicology*, 2016., 36(5): 630. – 648. http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/jat.3252/full

([18]) Zahtjev EFSA-GMO-DE-2010-86 (Bt11 3 MIR162 3 1507 3 GA21 kukuruz i tri potkombinacije neovisno o njihovu porijeklu), Mišljenje manjine, J.M. Wal, pri izražavanju Bt-proteina, svibanj 2018. https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2018.5309, str. .34

Q. budući da nedavna studija pokazuje da se brzi porast tretiranja sjemena neonikotinoidima u Sjedinjenim Američkim Državama poklapa s povećanom sadnjom genetski modificiranog Bt kukuruza ([19]); budući da je Unija zabranila vanjsku primjenu triju neonikotinoida, među ostalim kao premaze za sjeme, zbog njihova utjecaja na pčele medarice i druge oprašivače ([20]);

R. budući da se smatra da procjena ostataka herbicida i njihovih metabolita u genetski modificiranim biljkama te njihova moguća interakcija s Bt-proteinima nije obuhvaćena područjem djelovanja EFSA-ina povjerenstva za genetski modificirane organizme;

***Nedemokratski postupak***

S. budući da na glasovanju Stalnog odbora za prehrambeni lanac i zdravlje životinja iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003, koje je održano 12. srpnja 2019., te na glasovanju Žalbenog odbora, koje je održano 16. rujna 2019., nije doneseno nikakvo mišljenje, što znači da kvalificirana većina država članica nije podržala odobrenje;

T. budući da je i u obrazloženju svojeg zakonodavnog prijedloga o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1829/2003 u pogledu mogućnosti država članica da ograniče ili zabrane uporabu genetski modificirane hrane i hrane za životinje na svojem državnom području, koji je podnesen 22. travnja 2015., i u obrazloženju zakonodavnog prijedloga o izmjeni Uredbe (EU) br. 182/2011, koji je podnesen 14. veljače 2017., Komisija izrazila žaljenje zbog činjenice da je od stupanja na snagu Uredbe (EZ) br. 1829/2003 ona ta koja donosi odluke o odobrenju bez podrške izražene u mišljenjima odbora država članica i da je vraćanje predmeta Komisiji radi konačne odluke, što je u svakom pogledu iznimka za taj postupak u cjelini, postalo pravilo pri odlučivanju o izdavanju odobrenja za genetski modificiranu hranu i hranu za životinje; budući da je predsjednik Komisije tu praksu više puta ocijenio kao nedemokratičnu ([21]);

U. budući da je Parlament u svojem osmom sazivu usvojio rezolucije u kojima se protivi stavljanju na tržište genetski modificiranih organizama za hranu i hranu za životinje (33 rezolucije) i uzgoju genetski modificiranih organizama u Uniji (tri rezolucije); budući da nije bilo kvalificirane većine država članica za odobravanje bilo kojeg od tih genetski modificiranih organizama; budući da Komisija, usprkos tomu što je i sama priznala postojanje demokratskih nedostataka te usprkos prigovorima Parlamenta i izostanku potpore država članica, i dalje odobrava genetski modificirane organizme iako to nije zakonski obvezna učiniti;

1. smatra da Nacrt provedbene odluke Komisije prekoračuje provedbene ovlasti predviđene Uredbom (EZ) br. 1829/2003;

2. smatra da Nacrt provedbene odluke Komisije nije u skladu s pravom Unije jer nije spojiv s ciljem Uredbe (EZ) br. 1829/2003, a on se, u skladu s općim načelima utvrđenim u Uredbi (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ([22]), odnosi na predviđanje osnove za visoku razinu zaštite zdravlja i života ljudi, zdravlja i dobrobiti životinja, okoliša i interesa potrošača u pogledu genetski modificirane hrane i hrane za životinje te se pritom nastoji zajamčiti uspješno funkcioniranje unutarnjeg tržišta;

3. traži od Komisije da povuče svoj Nacrt provedbene odluke;

4. ponovno naglašava svoju predanost nastavku rada na prijedlogu Komisije o izmjeni Uredbe (EU) br. 182/2011; poziva Vijeće da hitno nastavi svoj rad na tom prijedlogu Komisije;

5. poziva Komisiju da obustavi sve provedbene odluke o zahtjevima za odobrenje genetski modificiranih organizama dok se postupak odobrenja ne revidira kako bi se uklonili nedostaci u trenutačnom načinu rada, koji se pokazao neadekvatnim;

---

([19]) Douglas, M.R. & Tooker, J.F., „Large-Scale Deployment of Seed Treatments Has Driven Rapid Increase in Use of Neonicotinoid Insecticides and Preemptive Pest Management in U.S. Field Crops" („Raširena primjena tretiranja sjemena dovodi do povećane uporabe neonikotionoidskih insekticida i preventivne zaštite bilja", *Environmental Science & Technology*. 2015., 49(8): 5088. – 5097., https://pubs.acs.org/doi/10.1021/es506141 g

([20]) https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/approval_active_substances/approval _renewal/neonicotinoids_en

([21]) Vidi, primjerice, uvodnu izjavu na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta koja je uključena u političke smjernice za sljedeću Europsku komisiju (Strasbourg, 15. srpnja 2014.) ili govor o stanju Unije 2016. (Strasbourg, 14. rujna 2016.).

([22]) Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).

6. poziva Komisiju da povuče prijedloge za odobrenje genetski modificiranih organizama ako Stalni odbor za prehrambeni lanac i zdravlje životinja ne donese mišljenje, bilo za uzgoj bilo za uporabu u hrani i hrani za životinje;

7. traži od Komisije da ne odobri nikakve genetski modificirane biljke otporne na herbicide bez potpune procjene ostataka od prskanja komplementarnim herbicidima, njihovih metabolita i komercijalnih pripravaka koji se primjenjuju u zemljama uzgoja;

8. poziva Komisiju da u potpunosti integrira procjenu rizika primjene komplementarnih herbicida i njihovih ostataka u procjenu rizika genetski modificiranih biljaka otpornih na herbicide, bez obzira na to jesu li genetski modificirane biljke namijenjene za uzgoj u Uniji ili uvoz u Uniju radi uporabe u hrani i hrani za životinje;

9. poziva Komisiju da ne odobri uvoz nikakvih genetski modificiranih biljaka za uporabu u hrani ili hrani za životinje kod kojih je stvorena otpornost na herbicide koji nisu odobreni za uporabu u Uniji, u ovom slučaju glufosinat;

10. poziva Komisiju da ne odobrava potkombinacije višestrukih genetskih promjena osim ako ih EFSA nije temeljito ocijenila na osnovi potpunih podataka koje je dostavio podnositelj zahtjeva;

11. konkretnije, smatra da je odobrenje potkombinacija za koje nisu dostavljeni nikakvi sigurnosni podaci te koje još nisu čak ni ispitane ili stvorene u suprotnosti s načelima općih propisa o hrani, kako je utvrđeno u Uredbi (EZ) br. 178/2002;

12. poziva EFSA-u da i dalje razvija i sustavno upotrebljava metode kojima se omogućuje utvrđivanje neželjenih učinaka višestrukih genetskih promjena, kao što su oni povezani s adjuvantnim svojstvima Bt-toksina;

13. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.